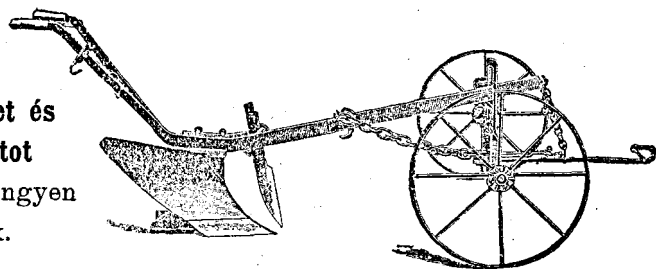

ERDÉLYI GAZDA

Minden gazda saját érdekében cselekszik, ha
a hirneves és csakis eredeti „Bächer-féle egytetemes
aczel-ekéket és váltó hegyi ekéket
vásárolja.

A Bächer-féle ekék úgy könnyű súly, biztos járás, mint tartósság tekintetében
minden más gyártmányt felülmúlnak és tökéletes munkateljesítés tekintetében kiválóak.

Árjegyzéket és
áránlatot
készséggel ingyen
küldök.

Bächer Rudolf kizár. ekegyára raktára.

Magyarországi vezérképviselő: **SZÜCS ZSIGMOND**, Budapest, VI., Nagymező-utca 68. 1266

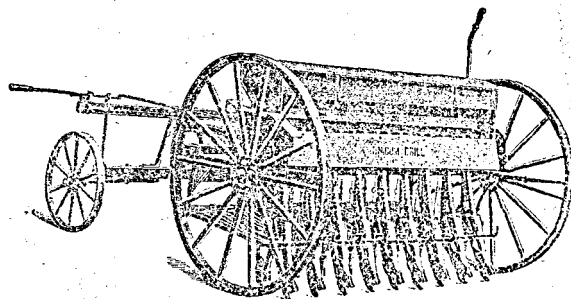
A Melichar-féle cs. és kir. szabadalmazott „UNICUM DRILL“

(sik és hegyes talajnak)

szorvetőgép, úgy célszerű szerkezet, kevés vonóerőszükséglet, pontos szabályozhatóság mint tartósság tekintetében valamennyi gyártmány között az első helyet foglalja el.

Erről tanuskodik azon körülmény, hogy az utóbbi 10 év óta 23,000 „Unicum Drill“ vetőgép van forgalomban.

Ábrás leírással és árjegyzékkel ingyen szolgál:

Mielőtt vetőgépet vásárol, érdeklődjék gazdátársainál az „UNICUM DRILL“ iránt.

Melichar Ferencz, csász. és kir. szabadalmazott vetőgépgyárának raktára.

Kolozsvári állattenyésztési kerületi m. kir. felügyelőség.

1021.—1904. szám.

Versenytárgyalási hirdetmény.

A nagymélt. m. kir. földmivelésügyi Minister úr 70089—VI. 2. számú rendelete alapján a maros-ludasi kincstári birtokon felállított 17 drb. hizott bival július hó 5-én d e. 9¹/₂ órakor a maros-ludasi kincstári birtokkezelőség hivatalos helyiségében megtartandó zárt írásbeli versenytárgyaláson el fog adatni.

Felhivatnak ennél fogva mindazok, kik a fenti eladó állatokat megvásárolni óhajtják, hogy 1 koronás bélyeggel és az ajánlati ár 10%-ának megfelelő bánatpénzzel ellátott zárt írásbeli ajánlataikat a jelzett határidőig annál is inkább nyujtsák be a marosludasi kincstári birtokkezelőséghez, mert később beérkező ajánlatok figyelembe vételét nem fognak. A megajánlott ár kilogrammonként számokkal és betűkkel is kiirandó, annak figyelembevételével, hogy az állatok Maros-Ludason a kincstári majorban 12 órai koplalás után méretnek le és az így talált súly után, százalék levonás nélkül fog az eladási ár kiszámítani. Az ajánlatok el vagy el nem fogadása felett a m. kir. Földmivelésügyi Minister ur dönt és azon ajánlattevő, kinek ajánlata elfogadtatik, köteles a kiszámított vételár útján járó III. fokozat szerinti bélyeget a kiállítandó ellennyugtán a sajátjából fedezni.

A bivalok darabonkénti átlagos súlya mintegy 530 kilogrammot tesz ki.

A részletes eladási feltételek, a melyeknek ajánlattevők magukat alávetni tartynak, a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők az alulírt felügyelőségél.

Kolozsvár, 1904. június hó 36-án.

A kolozsvári állattenyésztési kerületi
m. kir. felügyelőség.

1348

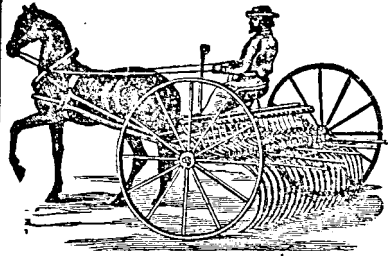
CLAYTON & SHUTTLEWORTH
BUDAPEST, Váci-körút 63. szám
által a legelőnyösebb árak mellett ajánlatnak

Locomobil és gőzszéplőgép-készletek 2¹/₂ egész 12 lóerőig,
szalmakaszalók, járgány-cséplőgépek, tőhere cséplők, tisztító-rosták,
konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, baronák,
„COLUMBIA-DRILL“ legjobb szorvetőgépek, Planet Jr. kapálók,
szecskavágók, répvágók, kukorica-morogatók, daráló,
örítő-malmok, egytetemes aczel-ekék, 2- és 3-vasú
ekék és minden egyéb gazdasági gépek.
Részletes árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

1242

ELSINGER M. J. ÉS FIAI
BUDAPEST,
IV., DEÁK FERENCZ-UTCA 3.

ALAPITVA 1831. Sürgőnyváltó: „ELSINGER BPEST, DEÁK-UTCA“. 46 KITÜNTETÉS
V I Z M E N T E S
E P O D N Y V Á R
ELISMERT KITÜNŐ MINŐSÉGEN.
KAZAL, GEP, KOCSI, MAGGYÜJTŐ, ÉS REPCE-PONYVAK
ZSAKOK Tarpulin, Rovátkás Drill, Vászón-kender varrással és varrás nélküli
(LEGOLCSÓBB MEGDÍJZÁTO BEVÁSÁRLÁSI FOPPÁN
VIZMENTES BATAK, ESOKÓPENYEK, VIHARGALLÉROK)

Czukorrépa-, kukorica- és burgonyamivelésre szolgáló **kézi- és fogatos kapáló és töltető eszközök**, amerikai **aczelgereklyék**, **Hollingsworth-lógereklyék** elismert gondos kivitelben kaphatók:

KÜHNE E. hazánk legrégebbi mezőgazdasági gépgyárában **MOSONBAN**

Alakult 1856-ban.

Főraktár: **BUDAPEST, VI., Váci-körút 57/a sz.**

Alakult 1856-ban.

Szintúgy Fűkaszalógépek, kézi- és járgány-cséplőgépek, gabonatisztító és osztályozó rosták, konkolyválasztó gépek.

Bevált, hírneves „**MOSONI DRILL**” tolókerekes sorvetőgépek stb.

1333

Megjelent! Megjelent!

Az egész continenfen nagy szenzációt keltett felolvasás szövege, amelyet **Hairie Ben-Aiad** hercegnő Budapesten az Uránia színházban tartott: „**A török nő élete a társaságban és a háremben**” címen.

A szép hercegnő saját tapasztalataiból, oly képét adja ezen, európai szem előtt tilos dolognak, hogy ugy a felolvasása, melyet Bécsben a censura éle miatt egyes részében törölt, mint a könyv is, a melyet teljesen, a törlések nélkül adtam ki, bizonyára a kellő számú olvasóra fog találni.

A könyv ugyancsak német nyelven is kapható. Ára mindegyiknek 1.20--1.30 kor. ellenében franco expediálom.

Szilágyi Béla

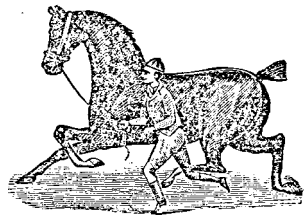
könyvkereskedésében **BUDAPEST, VI., Károly-körút 26.**
1251

Páris 1900. világkiállítás: „**GRAND PRIX.**”

KWIZDA-féle restitutions fluid

cs. és kir. szab. mosóvíz lovak részére.

— Egy üveg K. 2-80. —

40 év óta az udvari istállóknak a katonai és polgári nagyobb istállóknak használatban, nagyobb megerőltetés előtt és után erősítőül, inak merevése ellen stb. s a trainingnél nagyobb munkára képesíti a lovat.

KWIZDA szabadalma.

Pneumatic. bokavédő szállaglépárnával.

Bokavédő szalagok

GUMMIBÓL szürke, fekete, barna és fehér színben és 4 nagyságban állítatik elő és pedig a bal és jobb lábára.

A bokára, a-b-ig mérve, melynek körülete
20—22 cm. megfelel az 1. sz. | 24—27 cm. megfelel a 3. sz.
22—24 cm. » 2. sz. | 27—30 cm. » a 4. sz.

A szabad. bokavédők árai:

Szürke színben dronként | Fekete, barna v. fehérszín.
1. sz. K. 5-50. 2. sz. K. 5-90. | 1. sz. K. 5-90 2. sz. K. 6-40.
3. sz. K. 6-40. 4. sz. K. 7-30. | 3. sz. K. 6-80. 4. sz. K. 7-70.

Főraktár: 1291. I.

Kwizda János Ferencz cs. és kir. osztr., magy. kir., román. kir., és bolgár fejedelmi udv. szállító kerületi gyógyszerész, Korneuburg bei WIEN.

Az 1896-iki országos kiállítás alkalmával kitüntetve!

Telefon 439. szám.

Léber Gyula első erdélyi sodronyszövetfonat, kerítés és ruganyos acélsodrony ágybetétek gyára

KOLOZSVÁRT, Egyetem-utca 12. szám.

Olcsó kerítések! Ajánlja minden e szakmába vágó munkáit, ugymint: kertek, erdők, vadaskertek, szőlők, sírhelyek stb. bekerítéséhez

gépfontait, dísz-kerítéseit és díszkapuit,

továbbá pince, padlás, felsővilágossági, magtár és éléskamra ablakok rostélyzatát, majorsági udvarok sodronyfonattal való bevonását, áthányó rosták, szén, kocsz, kavics, porond válogatáshoz, szikrafogó cséplő- és egyéb gépekhez, sodrony ágybetétek (matracok) 1168.

GANZ és TÁRSA

vasöntő és gépgyár részvénytársaság

• **LEOBESDORF.** • **BUDAPEST.** • **RATIBOR.** •

Városi tizlet: **BUDAPEST, Ferencziek-tere 2.**

Ajánlja:

Hengerszékeit (Mechwart szabadalma) darálás-, felbontás-, kiörlés- és simára őrléshez, ümüködő lisztkeverő gépeit, hámozó-, koptató- és egyéb malomgépeit, mint felvonókat, szitákat, szállítócsigákat-, zsákfelvonókat, detachurók- és egész malomberendezéseket.

Turbinákat, forgó ekéket gőz-, petroleum- és electromos hajtással.

Elektromos világítási és erőátviteli telepeket. Mindennemű kéregöntvényt.

Bánki rendszerű benzin és petroleum motorokat és locomobilokat.

Az 1900-ik párisi kiállításon 6 díjjal és 8 aranyéremmel kitüntetve. 1017

„**Grand Prix**” (a legnagyobb kitüntetés)

a párisi világkiállításon.

Alfa Separator R. J.

Iroda és gyár: **Budapest, VI., Lomb-utca 11.**

Tejgazdasági Gépgyár.

Szállít tejgazdasági eszközöket és gépeket!
Jehenészetek, tejgazdasági telepek, tejszövetkezetek berendezése!

Mindig friss sajtoltó por és folyékony oltó!

Több mint 600 első díj!!!

Évi gyártás kb. 80,000 Alfa separator.

Árjegyzékkel, költségvetéssel, utbaigazítással készséggel szolgálunk. 1018.

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK.
ELŐF. ÁR: 1 ÉVRE 12 KOR., 1/2 ÉVRE 6 KOR.,
1/4 ÉVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS ERDÉLYRÉSZI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, PETŐFI-UTCA 7. SZÁM.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

Az előfizetéseket

kérjük megújítani!

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

A magyar fajta szarvasmarha. <i>Ifj. Wenninger Mátys.</i>	343
A XIV-ik kolozsvári tenyészállatkiállítás tanulságai. I.	344
A cserebogár pajor. I. <i>Barna Balázs.</i>	345
Száritott répalevél mint ökörtakarmány.	346
Külföldi lapszemle.	347
Az E. G. E. hivatalos közleményei.	347
Égyes közlemények.	347
Értesítések.	

Ajánlok:

muharmagot,
tarlórépamagot,
csibehurt,
paprikakölest,
pohánkát,
mustármagot.

Veszek:

biborheremagot és
tavaszi repcét

MAUTHNER ÖDÖN

cs. és kir. udvari magkereskedése

BUDAPESTEN, VII. ROTTENBILLER-U. 33.

A magyar fajta szarvasmarha.

Sajnos, hogy nálunk Magyarországon, a sovínisztának csufolt korban valóságos irtóháborút folytatnak a magyar fajta szarvasmarha ellen, degradálva azt a szarvasmarhafajták legutolsó osztályába, azon téves hitből kiindulva, hogy az erőtermelésen kívül más jó tulajdonsággal nem bír szemben a nyugati fajtákkal.

Ez a feltevés tájékozatlanságból és a magyar fajta szarvasmarha kellő ismeretének hiányából származik, vagy ami szintén nem lehetetlen — elfogultságból.

Ismétlésekbe bocsájtkoznom, ha a magyar fajtának előnyeit felsorolnám, mert aki akarja, úgy is ismeri ezeket, aki pedig nem akarja, azt úgy sem lehetne meggyőzni. Csúpan azon hátrányokról akarok megemlékezni, amelyeket a magyar fajta szarvasmarha rovására sietnek írni.

Lassú fejlődésű, rossz hizó, gyenge tejelő, rosszul teelők és nagy hajlamú a meddőségre — ezek a kifogások. Ha ezen hibáknak okai, magában a fajtában rejlenének, úgy valóban nem volna érdemes ezen fajtának tenyésztésével vesződni, tisztán és egyedül az erőtermelés kedvéért. Csak azt csodáljuk, hogy vannak nálunk Magyarországon hirneves magyar fajta gulyák és alig akad valaki, aki annak védelmére kelne.

De hát elemezzük csak egy kissé a magyar fajta szarvasmarha felhozott hátrányait, amiért aztán szidják, irtják és pusztítják azt.

A lassabb fejlődést kétségbevonni nem lehet, de merem állítani, ha úgy takarmányoztatnák és úgy gondoztatnák az a nyugati marha, mint a magyar; az egyáltalában nem fejlődnek. Azt is beismerem, hogy a nyugati marha jobban értékesíti az ipari takarmányokat, mint a magyar, de tagadom azt, hogy természetes jó takarmánnyal, réti szénával vagy sarjuval olyan eredményt lehessen elérni a nyugati marhánál, mint a magyarnál. Ennek magyarázata abban rejlik, hogy a magyar marha szervezete még sokkal közelebb áll a vadon élő őshöz, — innen edzettsége, kitartása, egészsége, — mint bármelyik nyugati fajtáé, ennél fogva gyomra jobban értékesíti a különféle takarmányfüvekből álló, tehát a legtermészetesebb elosztású tápláló anyagokkal bíró szénát vagy sarjút, mint az egyoldalú mesterséges és ipari takarmányokat, amely utóbbiak nála emésztési zavarokat idéznek elő, a fejlődés és a gyarapodás rovására; míg a nyugati marha már jobban tud a mesterkéltégekhez és természetellenes elbánásokhoz alkalmazkodni, innen annak puhasága, lazasága, gyengesége és aránylag rövid tartalmu képessége. Ez megmagyarázza azt

is, hogy miben rejlik az oka a magyar marha rossz teelésének. Ha az a magyar marha — természeténél fogva télre kelve sűrű, erős szőrzetet vesz magára, hogy a tél legnagyobb hidegével, akár a szabad ég alatt is megküzdjen — a tél beálltával valami modern, meleg és kellő friss levegővel nem bíró fülledt istállóba lekötetik, mi lesz ennek a következménye? az, hogy folytonos izzadás fog nála mutatkozni, amíg csak vedleni nem kezd; a természete által megkövetelt kellő mozgás hiányában, a felevett takarmányt kihasználja és fejlődésére, gyarapodására értékesíteni nem tudja, pláne ha az holmi-féle mesterséges ipari takarmányokból áll. De tesék azt a magyar marhát, ha nem is a szabad ég alatt, de legalább szellős, folytonosan friss levegővel bíró és a külső levegőnél legfeljebb pár fokkal enyhébb istállóban teletetni, annak a szükséges szabad mozgás megadni és természetes takarmánnyal, széna, sarju, takarmányszalma, polyva, törek tengeriszár stb. kombinálásával táplálni; majd nem lesz az rossz teelők, hanem a legjobb teelők lesz az összes más fajtáuk között. Ezzel nem az van mondva hogy mesterséges és ipari takarmányt nem szabad a magyar marhának adni, hanem, hogy egyoldaluan nem szabad táplálni és arra kell törekedni, hogy a különféle tápláló anyagok lehetőleg természetesen arányban legyenek meg a takarmányban. Ezen körülményben kell magyarázatot a magyar marhának felhozott rossz hizó képessége is, holott ez teljességében nem áll, sőt természetes takarmányozás és elbánás mellett a magyar marha sokkal jobban és sokkal gyorsabban hizik bármelyik nyugati fajtánál és csekélyebb tápláló értékkel bíró természetes takarmányt sokkal jobban kihasznál és értékesíti; míg a ipari és természetellenes takarmányt nem képes értékesíteni úgy, mint a nyugati, amiből az következik, hogy a magyar marhát sokkal olcsóbban lehet felhizlálni, míg a drága hizlalás nála kevésbé hasznos. Magyar marhát jó állapotban lehet fenntartani az olyan takarmánnyal, amelyen a nyugati marha talán meg sem él. Magyar marha természetes jó legelőn úgy meghizik, hogy ezen gyarapodás előállítására nyugati marhánál ugyancsak sok takarmányra volna szükség. Aki a magyar marhát egy kalap alá akarja venni minden tekintetben a nyugati marhával, az nemesak fölösleges, de kárral járó dolgot is végez és éppen úgy cselekszik, mint aki a telet ki akarván kerülni, délvidékre vonul, ahol télen is nyár van, de azért fűteteti szobáját és a nyári melegben is bekecsben jár, mert hát ez a rendje-módja a dolognak minálunk.

Rossz tejelő a magyar marha. Ha az: miért az? Azért, mert nem fejlesztik ez irány-

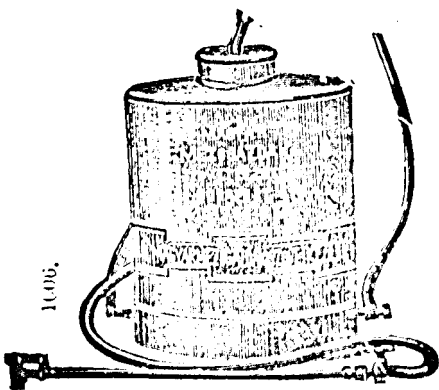
Rézgálic, sublimált kénpor, dr. Aschenbrandt-féle bordói- és rézkénpor, raffiaháncs, juttafonál, metszőollók, ojtókések és ojtógummi-szalagok beszerzése végett forduljunk a

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETÉHEZ

BUDAPEST, V. ALKOTMÁNY-UTCA 31. SZÁM / / / / /

hol a szövetség cégével és védjegyével ellátott legjobb szerkezetű, hazai gyártmányú permetező is beszerezhető.

Ara cégdugattyú tárcsatokkal 34 kor., B. jegyű öntött vasdugattyú tárcsatokkal 28 kor.

ban, amit oly nagy gondal végeznek a nyugatiaknál. Ahol azonban erre gondot fordítanak, ott ez az állítás nem állja meg a helyét. Tapasztalásból mondhatom, hogy báró Jósika Gábortól vett erdélyi teheneink között vannak olyan tejelők, amelyek kiállják a versenyt a nyugatiakkal, ami meg a tejminőségét illeti, az meg hasonlíthatatlanul jobb a nyugati tehén hig és zsirszegény tejénél. De vannak, a mint olvassuk, Erdélyben olyan tehénészetek, hála Istennek még szép számmal, ahol a tejszűrés nem áll a nyugatiak mögött, sőt a fejlődés olyan kedvező állapotban van, hogy nem is sok idő múlva fölül fogja mulni a nyugatiakat. Csakhogy ki törődik ma Magyarországon a magyar marhával, pláne annak fejlesztésével, amidőn az állattenyésztési felügyelőknél itt érdem számba megy az, ha egy-egy vidék magyar marhatenyésztését nyugatvá sikerül nekik átváltóztatni, ami nyomtatékosan van a hivatalos jelentésekben kitéve. Ha azután ez a változtatás nem válik be, sőt tekintve a helyi és legelőviszonyokat, kárral jár, az már azután a tenyésztőknek a baja, ilyen esetek pedig előfordulnak. Nem minden intézkedés és eszme helyes és célravezető ám, amit az elmélet sugalmaz, és a zöld asztalnál papírra vetnek, vannak ideális állapotok, amelyeket realizálni soha sem lehet, viszont vannak tényleges állapotok, amelyeket idealizálni nem lehet. Csak nem régg mondatott ki, hogy nincsen depekoráció, sőt nagy a szaporulat a szarvasmarhában és ma már oda jutottunk, hogy nincs borjú, hogy előrelátó földmivelségi miniszterünk igen bölcsen úgy kíván segíteni a bajon, hogy a szopós borjúk eladását bizonyos korhoz köti, hogy legalább tömegben nyerjen ezáltal húst, de ezen rendelkezésnek egy más üdvös hatása is lenne, amit bizonyára szintén számításba vesznek, hogy t. i. sok gazda úgy fog gondolkodni: ha már 8—12 hétig nevelnem kell azt a borjút, akkor már nem adom el pecsenyének, hanem felnevelem, ami által csak szaporodni fog a marhaállomány, amire ugyan nem volna szükség, ha olyan nagy volna a szaporulat, mint ahogy az el lett határozva, de akkor arra se kellett volna gondolni, hogy a hússzükséglet fedezésére még a házinyulak tenyésztése is kombinációba hozassék, végre hogy a lóvágóhidak létesítése is újabb olyan nagy érdeklődés tárgyát képezze. Így mondanak ellen a tapasztalati tények az elméleti ideáknak.

Nemrégiben olvastam egy magyarországi megyének szarvasmarhaállományáról szóló kimutatást egy provinciális lapban, amely szerint nevezett megyében volt 1894-ben 46,400 drb szarvasmarha, ezzel szemben volt 1903-ban 43,776 drb, az apadás tehát 2624 darab és erre azt írja a hivatalos közléte, hogy: „ezt a körülményt megfigyásnak nem nevezhetjük és megnyugtató bizonyosság arról, hogy az állatállomány nem fogyott.” Még az szép, hogy arra int, hogy „a könnyen bekövetkező apadás ellen teendő intézkedések kérdésével már most behatóan foglalkozzunk.”

Az okozati összefüggés kitérített egy kissé felvett tárgyam útjából, de ha a bámulatos tejelő és hizó nyugati marha kedvéért fel nem hagyunk volna a magyar marhatenyésztésével, amelynél a fűsúly mindig a nevelésre volt fektetve, ma nem fenyegetne a depekoráció veszedelme és nem volna kilátásba helyezve a házinyúl, lóhús, stb. élvezete.

A magyar marhának még egy felhozott hátrányát nem hagyhatom felemlítés nélkül és ez a nagyarányú meddőség. Beismerem, hogy ez előfordul, de ezt nem szabad a fajta rovására írni, mert annak oka két körülményben rejlik, amelyen azonban segíteni lehet. Előidézheti ezt az a hibás eljárás, hogy az üszők későn bocájtatnak bika alá, ami által terméketlenség állhat elő náluk, vagy ideiglenesen, vagy véglegesen, ezen okból az üszöket 3—4 év között okvetlenül be kell üzetni. Előállhat a meddőség a felesleges jól tartás előidézte kövérség miatt, amely esetben nehezebben fogamzanak az állatok, ezen is lehet segíteni, hogy soványabb kosztra fogjuk a teheneket. Gyakori ez az eset az olyan gulyánál, ahol a tehének nem fejetnek, legfeljebb a borjú szopja addig, amíg el nem rugja magától, az ilyen tehén, ha még hozzá kövér legelőn jár, vagy télen nagyon jól táplálják, bizony nehezen fog fiát fogni. Ezen esetben legelő- és takarmány-változtatással biztosan segíthetünk a bajon, természetesen amely állatoknál még idült jelleg nem öltött. Fejésre berendezett magyar tehénészeteknél ez nagy ritkán szokott előfordulni, amint Erdélyből is látjuk. Egészen más jellegű ez a meddőség és járványos elvetelés a nyugati fajtaéknál, mert ennek oka a fajtának tisztavérű tenyésztéséből eredő szervezeti gyengeségben rejlik, amely a többi bajokkal együtt mindinkább akúttabb jellegű fog ölteni sőt elkövetkezik az az idő is, amelyről csak pár évtized választhat el bennünket, hogy az lesz a boldog és szerencsés gazda, akinek magyar fajtajú állatai vannak, legyen az szarvasmarha, ló, birka, sertés tyúk, lúd, réce stb., amelyeket a modern ideális felfogások kiirtani igyekeznek. A telivér állattenyésztéssel már is elérték úgyszólván a fejlettség netovábbját, amelytől már csak a degeneráció felé vezet az út, baj, betegség már úgy is annyi van, hogy azok ellen védekezni lehetetlenség és mindezt köszönhetjük az úgynevezett fajtisztaságnak, amely kizárja az okszerű keresztezést a tenyésztésnek a vérfelfrissítésen alapuló ezen elengedhetetlen föltételét. Más országok örülnének, ha olyan állatfajtákkal bírnának, mint mi s nekünk nem kell a jó, hanem kell a drága rossz. A jó fajta magyar tyúk, amelynek még úgyszólván öl sem kell, mert elül a fákon is, jó tojó, vagy az erdélyi kopasznyakú, amely háromszor is költ egy évben, ezek már nem kellene, hanem fajbaromfi, amely kényes és hullik, mint a légy, nagyobb, drágább, de a leggondosabb tenyésztés mellett is, ami költséges, tizszerannyi százaléka hull el, mint a magyaré, vagy az erdélyié. Így vagyunk minden honi állatfajunkkal.

De visszatérve elkalandozásunkból a magyar tehének meddőségéhez, ez irányban Mezőhegyesen az állami szarvasmarhatenyésztésnél azt tapasztalták, hogy a meddőségi százalék a magyar fajtánál 19.05%-ról 10.75%-ra redukálódott, amiből a helyes tenyészjárásra lehet következtetni, amiáltal a meddőség kora hamarabb eltűnik. Ugyanitt a nyugati fajtánál a meddőségi százalék 1.76%ról 9.46%-ra emelkedett és pedig nyilván a degenerációra, elkorcsulásra vall, amely mindig nagyobb mértéket fog ölteni. Jó volna ezt a körülményt és az egyéni tapasztalatok alapján elmondottakat higgadt megfontolás tárgyává tenni és kibontakozva a divat hóbortjából és az előité-

letek homályából, ezek szerint irányítani hazai állattenyésztésünket addig, amíg nem késő. Kövessük a Királyhágóntúli állattenyésztés reális alapokon nyugvó irányelveit.

Ifj. Wenninger Mátyás.

A XIV-ik kolozsvári tenyészállatkiállítás tanulságai.

I.

Az 1903-ik évi események sorompóba szolgáltatták a kiállítási szakosztályt is. Még 1902-ben az augusztus hó 6-án tartott végrehajtó-bizottsági ülésén határozatba ment, hogy a XIV-ik tenyészállatkiállítás megtartatik. Ennek előmunkálatait tehát már kora tavasszal megkezdte a szakosztály.

A február 27-én tartott ülésből az előmunkálatok megtételére és a kiállítási program elkészítésére br. Bánffy Ernő, Lészay Ferenc, Szász István, e sorok írója és az egyleti titkár küldettek ki.

Ez a bizottság a május hó 8-án tartott szakosztályi ülésén munkálatairól beszámolt és a programot, a díjak beosztására vonatkozó javaslatával együtt előterjesztette. A kiállítás idejéről szeptember 5., 6., 7. és 8-ik napjai tűzettek ki, míg a kiállítás tárgyaira nézve az a megállapodás történt, hogy azok nyolc osztályba soroltassanak.

Az osztályok a következőképpen állapították meg: I. ló, II. szarvasmarha (kizárólag magyar-erdélyi), III. bivaly, IV. juh, V. sertés, VI. baromfi, VII. használati lovak és VIII. gépek és gazdasági felszerelési tárgyak.

A díjak beosztására nézve az ülésen a következők határozottak:

I. oszt.	3460 kor.
II. "	5345 "
III. "	450 "
IV. "	480 "
V. "	450 "
VI. "	1000 "
VII. "	600 "

Összesen tehát 11785 kor. kiosztása határozottatott.

A VIII-ik osztály díjai részint a külön bevételekből (belépti díjak) fedeztettek, részint pedig két állami arany és hat ezüstérem kiosztása helyezettett kilátásba.

Az osztályonkénti beosztás mellett az alosztályokra való elosztásra nézve is elkészült a tervezet. Bejelentetett továbbá, hogy az elnökség közbenjárása folytán a „Baromfi-tenyésztők Országos Egylete” elhatározta, hogy a tenyészállatkiállítás keretében országos jellegű baromfiállítás rendezését magára vállalja és a részletek megbeszélésére Hreblay Emil ig.választmányi tagját ülésünkre le is küldte.

A részletekre nézve a megállapodás megtörténvén, kimondatott még, hogy a gépek és gazdasági eszközök kiállításának rendezése az „Erdélyi Kereskedelmi Társaság”-ra bízatik.

Amint ez a keret is mutatja, olyan méretű kiállítás rendezése határozottatott el, a milyen előzőleg még hazarészünkben nem volt.

A július 7-én tartott ülésen folytatólag az időközben felmerült ügyek intéztettek el, másrészt pedig a rendező-bizottság eddigi működésének eredményéről történt beszámolás.

Több érdemleges gyűlés a kiállítás megnyitása előtt nem is tartatott, de annál élénkebben folyt a rendező-bizottság munkája, melynek végeredménye a XIV-ik kiállítás gaz-

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank R. t.

Teljesen befizetett alaptőkéje 1.200.000 korona.

Kolozsvárt, Mátyás- király-tér, 7. sz. saját házában.

Betéteket előnyös feltételek mellett fogad el könyvecskékre, vagy folyószámlára és azokat felmondás nélkül fizeti vissza.

Váltókat olcsón számítól le.

Előleget ad értékpapírokra és kézi zálogra.

Jelzálogos kölcsönöket nyújt földbirtokokra és kolozsvári házakra. Törlesztés kölcsönöket közvetít a Hazai Takarékpénztár részére.

Árúraktárral (a pályaudvar mellett) olcsón kezelik a betárolt árukat és azokra előleget adnak. Ugyanott kölcsönzások is kaphatók.

Ugyanott a

The Gresham Életbiztosító Társaság Vezérügynöksége.

(1007.)

dagságában s főleg a kiállított tenyészállatok nagy és szép csoportjainak összehozásában tünt elő.

Mielőtt azonban e kiállítás közelebbi ismertetésére térnék, fel kell említenem néhány fontos eseményt, mely hazarészünk állattenyésztésének minden téren való fejlesztése okából részint a szakosztály kezdeményezésére, részint pedig egyesek körültekintő munkássága folytán történt.

Ezek között elsőként említhetem a szakosztálynak a kolozsi állami ménes kezelése ügyében a földművelésügyi miniszterhez intézett felterjesztést, melyben a ménes további fejlesztésére nézve igen fontos megjegyzések és óhajtások foglaltatnak.

Ezt követően május hó 11-én *Losonczy* min. tan. mint a lótenyésztési osztály vezetője elnöklése mellett nagyszabású értekezlet tartott Kolozsváron az erdélyi lótenyésztés és a tenyészkerületek kijelölése ügyében. Ezen az értekezleten hazarészünk tekintélyesebb lótenyésztői vettek részt, kifejtvén nézeteiket az ügy állásáról és irányításának módjairól.

Másfelől több iránycikk jelent meg az E. G. hasábjain úgy a ló, mint a szarvasmarha, valamint a baromfi-tenyésztés emelése céljából és az ügy iránti érdeklődés fokozása végett. A tenyészállatvásárok is mindenfelé (Székelykeresztúr, Nagyenyed, Dés) igen jól sikerültek, látogatottságuk fokozódott és az oda vitt tenyészanyag minősége is meglepő haladást tüntetett fel.

Nagyon természetes, hogy a tervbe vett és az előkészítés előhaladott időszakában levő XIV-ik tenyészállatkiállításról is sok szó esett az E. G.-ban. Ezek közül egyet, mely *»Egy tenyésztő«* aláírással jelent meg, közre kell itt adnom, miután ez a cikk sok tekintetben megvilágosítja az állatkiállítási szakosztály törekvéseinek fontosságát és azokat az eredményeket, melyeket a kiállítások rendezése által elérnie sikerült. Másrészt olyan óhajtásokat fejez ki, melyeknek figyelembe vétele és teljesítése, továbbra is feladatát képezendik a rendező-bizottságoknak.

Íme tehát a cikk:

„Alig pár hét választ el csak az E. G. E. által megtartani szokott és az idén is megtartandó tenyészállatkiállítás megnyitásától. E kiállítás elé, mely e nemből az E. G. E. életében a XIV-ik: vegyes sejtelmekkel tekintenek a kiállítók. Magam is érzem, hogy e kiállításon elérkezett az ideje, mikor az erdélyi magyar marha érdekében történni kell valaminek, t. i. vagy végleg hivatalosan nyakát szegik, vagy létjogosultságát teljes mértékben elismerve, jövőben való tenyésztése körül — melyhez az E. G. E. tizenhárom kiállításon keresztül a legextrémebb viszonyok között is görcsösen ragaszkodott — a munka ma elért eredményeinek biztosítására méltó védelmet fognak nyújtani.

Melyik kitarótan küzdő tenyésztője e fajtának ne óhajtana, hogy ez az állapot megváltozzék s éppen itt a mi viszonyaink között levő feltétlenül e fajtából való jobb anyagra nézve a tarka marha terjedése ellen védelmet nyerjen!?

A multból és a jelenből, a mult és a jelent összefűző kitarót munka eredményeiből örömmel mondhatom — ha e fajta tenyésztői felfogják hivatásukat s a kezök között levő anyaggal e kiállításon meg fognak jelenni, e bemutatás a jövőben a legszélesebb körű védelmet kell hogy provokálja. Ebben a kiállításban bátran kimondhatjuk a szót: *ez a kiállítás erdélyi magyar szarvasmarhánk tenyésztésében korszakot alkotó kell legyen.*

Mindig jól esik, ha nehéz viszonyok kö-

zött küzdő következetes munka eredményeit konstatálhatjuk, de mennyivel jobban esik ez most, a mikor az E. G. E. e kitarót munkában nem ernyedve — a hiu színek által el nem vakittatva e helyen való megjelenésre annyi időn át egyedül e fajtának nyújtott privilegiumot. Teret engedett a fejlődésre, az eredményeket elismeréssel jutalmazta s az ügyet egy pillanatra se téve le szívéből, vaskövezetességgel vezette át a bizonyon gyakran összezúzással fenyegető karibdiszek között.

Őnök tudják, hogy nekünk tenyésztőknek mindezért őszinte elismerésünket az E. G. E. stabil vezetése, vezetőségének stabilitására kell átruházzuk, amely nélkül hiába voltak a fajtának fanatikus hívei: munkájuk gyümölcsét nem élvezheték volna. A vezetőség bölcs és a jövőbe már régen belátó szemmel látta, hogy e fajtat meg kell menteni, mert olyan érdemei vannak, amiért meg lehet menteni, E mentésben nem kicsi eszköz volt a *kolozsvári kiállításokon az erdélyi jelleg szigorú megőrzése.*

Nagyon természetes, hogy ezt a védelmet, ezt az elismerésre méltó védelmet az egyletnek, a vezetőségnek honorálnunk kell, miért is éppen ez alkalommal valóban választékos és a fejlesztés eredményeit minél szélesebb körben megvilágítani képes anyaggal jelenjünk meg.

Mikor így méltányolni szeretném tenyésztőink háláját, kéréssei is fordulok a kiállítást rendező szakosztályhoz. Miután a nyugatival évtizedek óta tartó s még sokáig befejezetlen verseny, mely fajtánk tökéletesítését, tökéletesedését eredményezi, tudvalevő dolog, hogy a *fejlődés gyorsítása, testmérétek, s így a testsúly emelése, tejhozam specializálása* körül mozgott: idekiállításunkon ezt szeretnők, ezt akarjuk tenyészeteink megjelentetésével előnyösen konstatálhatni.

Ebből kifolyólag legyen szabad kérni a rendező bizottságot, hogy térjen el a régi uzustól és a kiállítás területére a súly ellenőrzésére egy százados mérleget bocsásson a tenyésztők, érdeklődők, esetleg a bíráló-bizottság rendelkezésére. Ügyszintén a köbméterek nagyságának konstatálása céljából megfelelő szalag- és rüdmérték álljon kéznél. Az eszközöndő s esetleg jövőben ismétlődő ilyen irányú felvételek nagyban hozzájárulnának e fajta fejlődésének figyelemmel való ellenőrzéséhez. A mi pedig ma már tudományos szempontból is felhívhatná ez ágbán hivatottan működők figyelmét.

Nem találnám továbbá lehetetlennek, ha a tejlőképesség felől is némileg ismételt tájékoztatást szereznének. Fejési próbát tartani — bár ez sokat fejezne ki — ma már késő; de hívja fel a rendező bizottság ilyen irányban működő tenyésztőinket, hogy az ott megjelentetett tejlő állataik eddig elért eredményeit táblázatos kimutatásban közöljék, mert ez a bíráló-bizottság döntésében irányadó kell legyen. Mivel az eddig szokásban levő — testarány szerinti — bírálat a tejlő jellegnél módosul s tudjuk, hogy mindig a testarányok hátrányára: ne tegyük tehát ki pl. akár a szamosfalvi, akár a gorbói tenyészetet lebírálnak vagy kegyelemből való jutalmazásnak akkor, a mikor némely jutalmazott közül — irányát ismerve — többet érdemel. Fenti kérésem teljesítése különösen kívánatosnak látszik az erdélyi hegyi fajta riska bírálatának szempontjából és pedig annál fontosabb, mivel megmosolyogni való dolog — (ilyen dolgot cselekedtem én is a XIII. kiállításon!), hogy e fajtat, melynek legfőbb érdeme mégis a tejlő képessége: a testarányai szerint bíráljunk el és honoráljuk jutalommal.

Ezeket kérem s remélem, hogy a rendező bizottság ettől idegenkedni nem fog. A mérleg felállítására akadályokba nem fog ütközni, azt a gépkiallításra megjelenő bármely gyáros szívesen — reklám szempontjából is hajlandó lesz eszközölni. Jó eszköz volna ez nekünk tenyésztőknek s a bíráló bizottságnak is — az eredmények ellenőrzésére.

Teljes bizalommal zárom be e sorokat. Régen vártuk e kiállítását s ma, mikor itt van az alkalom, remélem, hogy vehemens erővel, széles arányokban fog majd megjeleni, amiből, — ismervén a multból az arányokkal járó eredményeket — reméljük a teljes anyagi és erkölcsi sikert!

(Folytatjuk.)

A cserebogár pajor.

A mostani abnormis időjárás mellett egyik panasz a másikat éri, hogy kultúr növényeink állati ellenségei is túlságosan elszaporodtak s ezek közül különösen a *»lóféreg«* (*Grillus campestris*) a tavasziakban igen nagy kárt tesz. Szükségesnek tartom egy ártatlanul gyanúsítottat védelmére kelni, mert a mint ez irányú megfigyeléseimre támaszkodva állíthatom, nem a lófereg, hanem a cserebogár pajor az, ami ellen panaszunk van. Napok óta figyelem meg, hogy a 60 cm. magas dohány között igen sok pusztul el, gyorsan minden betegségi jel nélkül. A gyöktörzstől lefelé újjnyi mély barázda van a gyökérbe rágva s a gondosan eltávolított föld között ott van rendesen egy hatalmasan kifejlett pajor.

De nemcsak a dohány, hanem a mák, répa, tengeri hasonlóképpen meggy tömegesen tönkrel, nemkülönben egész burgonya-fészkek is.

Mivel a tavasszal ezen a vidéken elenyésző csekély számú cserebogár volt, senki sem gyanakszik a pajorra, hanem a kártételt a lóferegnek tulajdonítja.

Időszerűnek vélem ez alkalommal egy kissé bővebben foglalkozni e dologgal, egyben magyarázatát adva annak is, miért van sok pajor, annak dacára, hogy az idén kevés cserebogár volt.

Amint az alábbiakból látni fogjuk, azok a pajorok, a melyek ideiek számbavehető kárt még nem igen tesznek, hanem inkább az előző évek, mert ezek most vannak fejlődésük előrehaladott stádiumában. Ezekből a jövő tavasszal lesz kifejlesztett bogár s a megfigyelések igazolják, hogy 1905-ben e vidéken sok cserebogár fog lenni s így most igen sok a kártevő pajor.

A cserebogarak nagy családjába tartozó számos rovar közül minket ez idő szerint a következők érdekelnek:

1. *Közönséges cserebogár* (*Malolontha vulgaris* F.)
2. *Veresnyakú cserebogár* (*Melolontha hippocastani* F.)
3. *Kalló vagy csapó cserebogár* (*Plolypylla fullo*.)

Ezek közül az első és második inkább a kötött; míg a harmadik a homok talalon okozhat nagyobb károkat. Mivel az első és második fejlődése között lényeges eltérés nincsen, azokat együtt tárgyaljuk,

1. *Közönséges és veresnyakú cserebogár* (*Melolontha vulgaris* és *hippacastani* F.)

Általánosan ismert cserebogárfélék, melyek között a különbség csak az, hogy a közönséges cserebogár valamivel nagyobb, a feje és a tor fekete, síma; a szárnyfedők vörösgesztenye színűek és símák; a potrók utolsó

Teljes
MENYASSZONYI KELENGYE
minden ár és kivitelben
kapható.

Sárga Kristóf

fehérnemű, vászon és szőnyeg nagy raktára

Kolozsvárt, Deák Ferencz-u. 3.

Minden fajtájú Szőnyeg, Linoleum,
Cocos és amerikai önműködő ablak-
roletták

!!! Sajt-vászon kapható !!!
1 méter 70 fillér

szelvénye erősen kifejlődött, a nyulvány 1 mm. széles és 3-4 mm. hosszú. A veresnyakú cserebogár feje és torja szintén fekete, de borítva van finom piszkos-sárga szőrökkel, úgy, hogy az egész tor hamvasnak látszik. A szárnyfedők világosabb gesztenyeszínűek s hamvasak, különösen a hosszant futó barazdában. A potroh utolsó szelvénye kevésbé van kifejlődve s a nyulvány vékony és igen rövid. Amint látható, nagyon könnyű egymástól megkülönböztetni a kétféle cserebogarat s mivel életmódjuk és fejlődésük tökéletesen megegyezik egymással, az alább elmondottak mindkettőre tartoznak.

Általánosan ismert dolog, hogy a cserebogarak ugyanazon a vidéken nem minden évben jelennek meg egyenlő mennyiségben, hanem bizonyos években nagyobb számmal rajzanak, míg máskor alig találunk néhányat. Ennek meg van a maga természetes oka, t. i. a bogár fejlődése.

Rendesen április végén vagy május elején kezdődik a rajzás (egyes példányokat, ha az időjárás melegebb volt, már április elején, esetleg március végén is találunk) nagyobb tömegekben jelenve meg, alkonyatkor rajznak. Az egész napot fákön és bokrokon töltik, azoknak lombját pusztítva igen gyakran olyan mértékben, hogy egyetlen zöld levelet sem hagynak meg. Itt történik a párzás is, a mikor a megtermékenyített nőstény a talajba 10-15 cm. mélységbe, lehetőleg olyan helyre, ahol egy kis trágya vagy rothadó lomb van, egy csomóba, 12-13 petét rak le. Aztán ismét a föld felszínére jön egy kis lombos fal, majd egy másik alkalmas helyre ugyanolyan mennyiségű petét rak. Mivel egy nőstény 50-70 petét szokott tojni, azt 2-3 helyre helyezi el.

A lerakott petékből körülbelül 4-5 hét múlva kikelnek az apró kukacok, a melyeket a gazda »pajor«, »szántóféreg«, »pata« stb. néven ismer. Ezek az egész év folyamán együtt maradnak, táplálkozva a rothadó trágyából s egyéb korhadó anyagokból. Őszszel a hideg beállta előtt az egész társaság körülbelül egy méter mélységbe húzódik le a földbe s az egész telet nyugalomba töltik.

A tulajdonképpeni kártételük csak a második évben kezdődik. Ahogy az idő felmelegedett, kezdenek felvándorolni a föld színéhez közelebb. Már ekkor kb. 1 1/2 cm. hosszúak, rágószervük erősen ki van fejlődve s nem elégszenek meg a korhadó növényi anyagokkal, hanem a növények élő földalatti részeit támadják meg s rágnak mindent össze, a mi útjukba akad. Egész éven keresztül tart kártételük s őszszel a már említett mélységbe húzódnak le s ott töltik a második év telét is.

A harmadik év tavaszán a már teljes nagyságukat elért pajorok rendkívül nagy károkat okoznak. Kártételük azonban most már csak július hó elejéig tart, amikor 1 m. mélységbe levonulnak s a már teljesen kifejlődött pajor bebábozódik s még ez év folyamán tökéletesen átalakulnak az ismert bogár alakká. Így töltik aztán a talajban a harmadik év telét. — Néha, ha meleg, hosszú ősz van, egy kettő a kifejlődött bogarak közül kijön a földből, de csakhamar ismét visszahúzódik. Ezek az u. n. »ősz cserebogarak«, a melyeknek megjelenéséből a nép a különböző vidékeken hosszú ősz, gyöngye telet s a jövő évben, — nem minden alap nélkül — kevés gyümölcsöt szokott jósolni.

A negyedik év tavaszán aztán megjelennek a kifejlődött bogarak s ismét párosodva, a megtermékenyített nőstények petéket raknak le.

A fent elmondottakból könnyen beláthatjuk, miért van egyes vidékeken bizonyos években igen sok, míg máskor csak kevés cserebogár. Oka a fejlődés menet, a melyhez 3 év szükséges s így könnyen kiszámíthatjuk, melyik évben lesz sok cserebogár (eltekintve az abnormális időjárástól, — mint a milyen a mostani tavasz is volt — a mely esetben számuk nagyon megapadhat.)

Ha 1902-ben sok cserebogár volt valamelyik vidéken, akkor 1905-ben valószínűleg ismét sok fog lenni.

A hároméves fejlődési menet azonban nem minden vidéken van meg, mert ahol az éghajlat hidegebb, 4 év szükséges kifejlődésükre.

2. Kálló vagy csapó cserebogár. (Polyphylla fulló.)

Ez is egy cserebogárféle, a melyet a gyakorlatban rendszeren nem is tartanak cserebogárnak s általánosan »arató bogár« néven ismeretes.

A kifejlett bogár körülbelül 2-2 1/2 cm. hosszú, míg a nőstény 3 cm. hosszúságot is elérhet. A tor világos vagy sötét-gesztenye, esetleg fekete színű, piszkos-sárga színű szőrrel gyéren szőrözött, a közép vonalon hosszúságú keskeny szőrözött barazda. A szárnyfedők a torhoz hasonló színűek, simák, fehér szabálytalan alakú és elhelyezésű foltokkal vannak tarkítva (márványozott). A him kevésbé, míg a nőstény sokkal tarkább. A potroh utolsó szelvénye tompa, a két előbbire jellemző nyulvány nincsen rajta. A nőstény csápja hatalmasan kifejlődött 2 mm. széles, 1 cm. hosszú 7 lemezből áll, míg a himé igen kicsiny.

Rajzása körülbelül a rozs aratása idejére esik, ezért nevezi a nép arató-bogárnak. Napal magasabb fákon, bokrokon s ha ez ninosen a közelben, akkor a rozs kereszteken pihen, egy nőstény körül — mivel ezek rendszeren kevesebb számmal vannak — 6-8 him is. Nagyon szívesen keresi fel a tüleveit fenyőket, ilyen különálló fenyőcsoportban ezeken szoktak össze gyűlni s ennek a lombjából táplálkoznak. A megtermékenyített nőstény petéit nappali tartózkodási helye közelébe rakja le, mivel igen lusta s nagyobb távolságokra nem szeret repülni. A fejlődési menete nem ismeretes, minden évben egyenlő mennyiségbe szokott megjelenni. A pajorja rendkívül nagyra szokott kifejlődni, újjnyi vastag, 5-7 cm. hosszú. E hatalmas testhez mérten óriási étvágygyal is rendelkezik. A múlt év tavaszán egyik homoktalaju uradalom burgonyavetésében volt alkalmam tapasztalni, milyen pusztítást vihet véghez az aratóbogár pajorja. A burgonyát nem fészekbe, hanem sorba vetették s dacára a gondosan megválogatott vetőgumók felhasználásának, egész sorok nem keltek ki. Mikor az okot kintattuk, nagyszámu hatalmas testű pajorra bukkanunk, a melyek a vetőgumókat elpusztították. Gyűjteményembe őrzök egy pár példányt, a melyek között nem ritka a 68 mm. hosszú. Kötött talajon nagyon ritkán vagy egyáltalán nem fordul elő, de ott helyettesítik a közönséges cserebogár pajorjait.

(Vége következik.)

Szárított réपालevél mint ökrötakarmány.

A hirneves Lauchstädt-i kísérleti gazdaságban Schneidewind tanár több év óta folytat kísérleteket a szárított réपालak ökrökkel való takarmányozásával. Ezek a kísérletek kiderítették, hogy a réपालevél nagy mennyiségű nö-

vényi táplálóanyagot tartalmaz. Frissen a réपालevél takarmányozása csak korlátozott mértékben történhetik, besavanyítva sok megy veszendőbe értékes tápláló anyagokból. A szárított réपालevél takarmányértéke emészthető alkatrészekben:

nitrogéntartalmú 5.93%
nitrogénmentes . . . . . 45.82 »

Ezzel szemben a réti széna 4.42% nitrogéntartalmú, 43.79% nitrogénmentes emészthető táplálóanyagot tartalmaz, tehát a szárított répa takarmányértéke körülbelül akkora, mint a réti szénáé. Volt Lauchstädtben 1. Ha szárított réपालevélhozama 50.79 mm. A szárított réपालevél takarmányértékének megvizsgálására azt a réti-szénával és a savanyított réपालevéllel hasonlították össze, még pedig 14 kelet-poroszt és 20 simmenthali ökröknél, melyek közül az előbbieket 2, utóbbiak 4 csoportban voltak. Az eredmény következő volt az augusztus 17-től november 1-ig tartott kísérleteknél:

A d a g : 1000 kg. élőszűlyra 20 kg nitrogéntartalom 25 " nitrogénmentes	Átlagosan		I. Kelet-poroszt ökrök.		2. Simmenthali ökrök.	
	kezdő.	Vég.	kezdő.	Vég.	kezdő.	Vég.
Csoport	I.	II.	III.	IV.	I.	II.
Sav. réपालevél + széna	76	76	76	76	76	76
Sav. réपाल. + szárít. réपालevél	76	76	76	76	76	76
A kísérletezés napjának száma	76	76	76	76	76	76
A kísérletezés napjának száma	76	76	76	76	76	76
Összes gyarapodás	68.3	66.3	68.3	66.3	68.3	66.3
Feljenkénti és naponkénti gyarapodás	0.90	0.87	0.90	0.87	0.90	0.87
Napi gyarapodás elősúlynál	2.09	2.02	2.09	2.02	2.09	2.02
Az adag volt I. csoportnál	60 kg. savany. réपालevél	60 kg. savany. réपालevél	60 kg. savany. réपालevél	60 kg. savany. réपालevél	60 kg. savany. réपालevél	60 kg. savany. réपालevél
	6 " száma	6 " száma	6 " száma	6 " száma	6 " száma	6 " száma
	4 " széna	4 " széna	4 " széna	4 " széna	4 " széna	4 " széna
	2 " buzakorpa	2 " buzakorpa	2 " buzakorpa	2 " buzakorpa	2 " buzakorpa	2 " buzakorpa
	1.26 kg. gyapottmagliszt	1.26 kg. gyapottmagliszt	1.26 kg. gyapottmagliszt	1.26 kg. gyapottmagliszt	1.26 kg. gyapottmagliszt	1.26 kg. gyapottmagliszt
	3.45 " rizsliszt.	3.45 " rizsliszt.	3.45 " rizsliszt.	3.45 " rizsliszt.	3.45 " rizsliszt.	3.45 " rizsliszt.
	II. csoportnál:	II. csoportnál:	II. csoportnál:	II. csoportnál:	II. csoportnál:	II. csoportnál:
	60 kg. savany. réपालevél	60 kg. savany. réपालevél	60 kg. savany. réपालevél	60 kg. savany. réपालevél	60 kg. savany. réपालevél	60 kg. savany. réपालevél
	4.75 " szárított réपालevél	4.75 " szárított réपालevél	4.75 " szárított réपालevél	4.75 " szárított réपालevél	4.75 " szárított réपालevél	4.75 " szárított réपालevél
	a többi mint az I. csoportnál	a többi mint az I. csoportnál	a többi mint az I. csoportnál	a többi mint az I. csoportnál	a többi mint az I. csoportnál	a többi mint az I. csoportnál
	III. csoportnál:	III. csoportnál:	III. csoportnál:	III. csoportnál:	III. csoportnál:	III. csoportnál:
	50 kg. savany. réपालevél	50 kg. savany. réपालevél	50 kg. savany. réपालevél	50 kg. savany. réपालevél	50 kg. savany. réपालevél	50 kg. savany. réपालevél
	3 " száma	3 " száma	3 " száma	3 " száma	3 " száma	3 " száma
	4 " széna	4 " széna	4 " széna	4 " széna	4 " széna	4 " széna
	4 " buzakorpa	4 " buzakorpa	4 " buzakorpa	4 " buzakorpa	4 " buzakorpa	4 " buzakorpa
	0.51 " gyapottmagliszt	0.51 " gyapottmagliszt	0.51 " gyapottmagliszt	0.51 " gyapottmagliszt	0.51 " gyapottmagliszt	0.51 " gyapottmagliszt
	5.8 " rizsliszt	5.8 " rizsliszt	5.8 " rizsliszt	5.8 " rizsliszt	5.8 " rizsliszt	5.8 " rizsliszt
	IV. csoportnál széna helyett	IV. csoportnál széna helyett	IV. csoportnál széna helyett	IV. csoportnál széna helyett	IV. csoportnál széna helyett	IV. csoportnál széna helyett
	4.75 kg. szár. réपालevél	4.75 kg. szár. réपालevél	4.75 kg. szár. réपालevél	4.75 kg. szár. réपालevél	4.75 kg. szár. réपालevél	4.75 kg. szár. réपालevél

Amiből kiemeljük a következőket:
A gyarapodás volt:
A kelet-poroszt ökröknél Naponként és Naponként 1000 kg. élőszűlyánál 0.90 kg. 2.09 kg.
szárított réपालevélnél 0.87 » 2.02 »

A simmenthali ökröknél
rétiszénánál 0.78 » 1.71 »
szárított réपालevélnél 0.80 » 1.74 »

Tehát a szárított réपालevéllel való takarmányozással olyan eredmény érte el, mint a réti-szénatakararmányozással. Azt hisszük tehát, hogy gazdáink az idej szénaszűk esztendőben érdeklődni fognak ezen kísérletek iránt. (Deutsche Landw. Presse.)

Szőlők rigolozását gőzekével
70-80 cm. mélyen, jutányos árban elvállalja s a jövő évi munkára is előjegyzéseket már most elfogad
Timár János
Maros-Szent-Királyt.
A gőzeke jelenleg megtekinthető munkaközben Alsó-Gáld, Krakkó, Czerna, Sárd szőlőhegyeiben.

Az E. G. E. hivatalos közleményei.

Terményszállítás a honvédség részére.

Fölhívjuk tagjaink figyelmét a VI. honvédkerület csapatai részére 1904. évi szept. 1-től 1905. évi augusztus 31-ig terjedőleg ajánlati úton fedezendő szükségleteiről kiadott hirdetményre, mely szerint a szállítandó cikkek körülbelüli mennyisége:

Álvevő állomás	Ajánlati tárgyalás		Termékek métermázsákban				
	ideje	helye	Zab	Széna	Alomszalma	Agyszalma	Tűzifa kb.
Kolozsvár	jul. 15.	Kvár	—	490	300	180	—
Nagyenyed	"	"	138	112	69	66	230
Dés	"	"	—	100	61	66	230
Beszterce	"	M.-Vásárh.	—	100	61	66	242
Nagyszében	jul. 13.	Szeben	—	245	145	75	300
Déva	"	"	123	100	61	66	230
Erzsébetváros	"	"	—	100	61	75	300
Brassó	jul. 18.	Brassó	—	184	115	75	316
Fogarás	"	"	—	100	61	66	244
Kézdivásárh.	"	"	123	100	61	66	265
Csikszeređa	"	"	—	100	61	66	254
Szamosujv.	"	15. M.-Vásárh.	—	2170	1340	66	200

Szállítási módokatokra és összes feltételekre nézve felvilágosítás egyletünkönél, vagy a VI. honvéd ker. parancsnokságnál, Kolozsvárt szerezhető.

Az elnökség.

Az arankalrtás foganatosítása. Folyó évi április hónapban föl hívtuk tagjaink figyelmét arra a miniszteri rendeletre, mely az arankalrtás kötelezettségére és annak végrehajtására vonatkozik. Tekintettel arra, hogy a hatóságilag kitűzött határidők jórészt lejártak, újból figyelmükbe ajánljuk tagjainknak, hogy az irtási munkák pontos végrehajtását azoknak lakóhelyükön való figyelemmel kísérését teljesítsék és kérjük, hogy az esetleg tapasztalt mulasztásokat hozzák az elsőfokú hatóságok (járásí főszolgabíró, polgármester, városi tanács) tudomására, hogy a mulasztások ellen, melyek sok esetben a szomszédos, sőt a vidéken levő gazdák egész sorát érinti, a kellő orvoslás legyen szerezhető.

Az elnökség.

VEGYES KÖZLEMENYEK.

Értekezlet a miniszteriumban.

A monori gyógyszer ügye.

Julius 1-én tartatott meg a földmivélsügyi miniszteriumban, Tallián miniszter elnökle mellett, az az értekezlet, amely a legutóbbi, országos érdeklődést keltett, monori kísérletek folytán teendő további lépések felett volt hivatva határozni.

A miniszteren kívül még jelen voltak: Lestyánszky Sándor min. tan., Pirkner János áll. teny. főfelügyelő, Hutya és Preisz állatorvosi akad. tanárok, Juhász mezőhegyesi áll. igazgató, Tátray áll. egészs. felügyelő, Jeszenszky Pál az O. M. G. E. és Tokaji László az E. G. E. képviselőjében.

Az értekezlet első tárgya volt két jelentés a most lefolyt négy monori, Simay Gyula féle, sertésvész elleni gyógyszer-kísérletről. Az egyik jelentést Tátray szerkesztette, mint a kísérletek állami ellenőrzésével megbízott szakközeg, a másikat Hutya akad. tanár.

A jelentések lényege az, hogy: a monori kísérletek teljességgel semmi alapot és kilátást nem nyújtanak arra nézve, hogy a szer valaha hatásosnak bizonyulhatna.

Ezt Hutya és Preisz tanárok az értekezleten szóval is a leghatározottabban és többször. kijelentették.

A fenti dekretum tehát bizvást a mai állatorvosi tudomány kijelentése gyanánt tisztelhető.

Az O. M. G. E. és E. G. E. képviselői, többszöri felszólalásaikkal, egyleteiknek beadványát és a gyakorlat szempontjából elfoglalt álláspontját védelmezték.

Simay Gyula képviselőjében, aki felett jóformán ítéletet hozott az ankét, senki sem volt meghiva.

Tallián miniszter kijelentette, hogy: a kérdésről neki is meg van a saját véleménye, aminek az előadására ezúttal nem tér ki.

Kijelentette a miniszter továbbá azt is, hogy: tudomása szerint a Simay szerében ártalmas alkatrész nincsen s e kijelentést az értekezlet szakértői is megerősítették.

Végül az értekezlet többsége — azzal az indoklással, hogy: a megnyilatkozott országos érdeklődést és a mesterségesen előidézett hangulatot le kell csillapítani — a következőben állapodott meg:

Ajánlja a miniszternek, hogy a földmivélsügyi miniszterium a maga költségén eszközöljön a Simay szerével még hat nagyobb arányú kísérletet és pedig a következő módon:

Két kísérlet tartassék a mezőhegyesi és kisbéri állami uradalmak állományánál: a praeventiv hatás kipróbálása céljából.

Négy kísérlet ejtessék meg, négy nagyobb magántenyésztőnél, kik közül kettőt az »O. M. G. E.« és kettőt az »E. G. E.« fog a miniszternek ajánlatba hozni.

E négy kísérlet célja lesz: a gyógyító hatás kipuhatolása és úgy fog megejtetni, hogy a már sertésvész nyáj két egyenlő részre osztván, egyik fele lebélyegeztetik és a Simay-féle szerrel kezeltetik, míg a másik fele ezen szerből nem kap s annál csupán a tulajdonos által használni szokott egyéb óvintézkedések, vagy gyógyszerek alkalmazhatók.

A további elhullásoknak — a két, egy helyen, de külön módon kezelt; fél nyájban való — egymáshoz aránya fogja aztán a gyógyszer hatását megmutatni.

A kísérletek szigorú állami és egyleti ellenőrzés alatt fognak történni.

Tallián miniszter kijelenti, hogy: az értekezlet javaslatát elfogadja, a hat kísérletet megejteti s a két országos egylet képviselőjét felszólítja, hogy — minden hivatalos értesítés bevárása nélkül — egyleteiknek, azonnali intézkedés céljából, ilyen értelemben tegyenek jelentést.

Az értekezlet ezzel véget ért.

* * *

Ezekben referáltunk röviden az ankét lefolyásáról. A magunk részéről kijelentjük, hogy eddigi felfogásunkat a kérdésről nincs okunk most sem megváltoztatni s a legujabb eseményekhez fűződő észrevételeinket, melyeket ezuttal technikai nehézségek és az idő rövidsége miatt nem közölhetünk, lapunk jövő számában fogjuk adni.

*

Államsegély. Tallián földmivélsügyi miniszter 1000 korona államsegélyt adományozott a választói kosárfonó-szövetkezetnek. Mint halljuk, a 30 szövetkezeti tag állandó megrendelésre dolgozott s Válaszúton megerősödik ez új agrar iparág, melynek megalapítói Nagy Endre s József tanítók, párfogói pedig Gruner Károly nagy bérlő és Obitz Gyula titkár voltak.

A sertésvész terjedése. A hivatalos miniszteri közlöny mult heti száma szerint 1184 község van sertésvész miatt zárlat alatt. Ez a szám, multkori közlésünkhöz viszonyítva, 255 község szaporodást mutat.

Komlós-gyűlés. A segesvári komlós-szövetkezet dr. Béli László főispán elnökle alatt julius hó 6-án tartja évi közgyűlését. Ez alkalommal kiadták az első rendszeres évi mérleget is. A szövetkezet a mult évben építette fel a vasút mellett komló-csarnokát, ezt s a M. Á. V. szállítási tarifa kedvezményét 13 cég 1260 zsákkal vette igénybe. Ebből Saazba 554 drb, Marosvásárhelyre 23, Lugosra 78, Nürnbergbe 56, Prágába 226, Auschába 323 zsák ment.

Komló-hírek. Elsőnek kell felemlítenünk itt, hogy egy dunántúli uradalom elővetelben eladta az idei várható termést, 50 kilonként 155 koronáért. Kezdetnek jó s biztató jele annak, hogy talán az idén is lesz ára az új magyar komlónak. Hazarészünkben is a mult havi szárazságban némileg megállott a fejlődés, de az utóbb következett esős idők nyomán megint szépen fejlődik a komló, a nyáriak már bimbóznak is. Ugy látszik, hogy az idén 8—10 nappal hamarabb lesz a szüret Külföldről is biztató hírek jönnek, bár helyenként vannak kifogások is. Saazban jól fej-

„AGRARIA” magyar gépforgalmi részvény-társaság

a szab. osztrák-magyar államvasut-társaság resicza mezőgazdasági gépgyárának vezérügynöksége

Mezőgazdák különös figyelmébe!

Eltörhetetlen tégelyacélekefej.

Páncélacél-kormánylemez.

Magasított azél-ekefej.

Porvédő kerekek.

Acél gerendely.

Rövidített levélcím: „Agraria” Budapest, V., Váci-ut 2. Sürgönycím: „Agraria” Budapest.

Tiszta acélananyag
s a j á t
hámorainkból.

1238

Csak kitámasztott nyeregkerettel bíró taligát szállítunk.

Kérjünk árjegyzéket mivel ez az összes talajmivelő-gépeket terjedelmesen ismerteti és egyáltalán a talaj alapos megmunkálására terjedelmes, szakszerű és minden gazdának értékes felvilágosításokat nyújt — és díjmentesen küldetük.

Ekegyártás terén legelső-rangú magyar gyártmány, felülmúlja még a legnevezetesebb idegen gyártmányokat is.

lödött a komló, de helyenként több eső kel-
lene, máshol a hideg éjjelek miatt lassú a fej-
lődés. *Auschában* a múlt héten egy jeges vihar
nagy kárt tett, ha jól is fognak fejlődni a mel-
lékhajtások, alig lesz közepes termés. Galiciá-
ban s Orosz-Lengyelországban is baj a száraz-
ság, pár napos eső nagyot lendítene. A *bajor*
komlósok jól állanak, helyenként bolha kár
látható. Angliában Kent, Sussex helyeken a hi-
deg éjjelek következtében gyengült a komló s
igy ellepte a komlótétű is, a nappalok meg
szárazok, egy jó eső hatásában itt is biznak.
Altalán közepes termés ígérkezik, s bár Voll-
hyniában is sok uradalmi komlót adnak el
előre, mégis a nagy piacon a tavalyi komló
lanyhán kél el s az ár csendesen hanyatlik.

— **Módosítás a szövetkezeti törvényen.**
Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület ez
évben eredményes mozgalmat indított len-
s kendertermelő szövetkezetek létesítésére, hanem
a hitelszövetkezeti törvény azon rendelkezése,
hogy a gazdasági és ipari hitelszövetkezetek
hatálya egy-egy körjegyzőség területén túl nem
terjedhet, az ily szövetkezetek alakításának
útját állja. Minthogy len- és kendertermelő szö-
vetkezetek eredményesen csak ott működhet-
nek, ahol legalább is 500 hold termelése van
biztosítva, az Országos Magyar Gazdasági Egye-
sület ez okból ma fölterjesztéssel fordult a föld-
művelésügyi miniszterhez, hogy a törvény emli-
tett rendelkezését hatályon kívül helyezze, mi-
vel a hitelszövetkezeteknek a kis területre ki-
terjedő hatálya akadályozza meg ezen szövet-
kezetek alakítását.

— **Romániai látogatók a mezőhegyesi
ménésbirtokon.** A ruszcuki gazdasági tanintézet
növényékei tanulmányuttra indultak, s engedélyt
kértek *Tallán Béla* földművelési minisztertől,
hogy a mezőhegyesi állami ménésbirtokot is
megnézhessék. A miniszter az engedélyt meg-
adta. A román gazdasági iskolai növendékek a
napokban érkeznek Mezőhegyesre, a hol huzam-
osabban időznek.

— **A bortermelés fokozása.** A Magyar
Szőlősgazdák Országos Egyesülete irrdalmi
pályázatot hirdet oly dolgozatra, amely a ma-
gyar bortermelés fokozásáról értekezik. Az
egyesület háromszáz koronát tűzött ki a kér-
désre. A pályázat titkos, azon akárki részt-
vehet. A mű terjedelme ciceró betűkkel szedve
legalább 2 nyomtatott ivre terjedhet. A pályá-
munkákat f. évi szeptember hó 1-ig kell be-
adni az egyesület igazgatóságához (Budapest,
IX., Üllői-út 25. sz.).

— **A katonai lovasárlás reformja.** Az
OMGE. fölterjesztést intézett a földműves minisz-
terhez, a melyben kifejti, hogy a magyar gazdák
ama része, a mely katonai lovak tenyésztésével
foglalkozik, a katonai lovak bevásárlásánál bi-
zonyos reformokat óhajt életbe léptetni. Az
egyesület ez ügyben fölsorolt óhajtásokat nem
óhajtja egyelőre fölsorolni, minthogy a hadügy-
miniszter ígérete szerint ez ügyben legközelebb
ánként lesz az összes érdekelt tényezők bevoná-
sával, s ezen a gazdáknak lesz alkalmuk néze-
tüket előadni. Két dologra nézve azonban már
most is kéri a miniszter döntését. Az egyik az,
hogy a katonai lovak mértéke 155 centiméterre
szállíttassék le, úgy, a mint ez a honvédségnél
van. Ez felel meg leginkább a magyar közte-
nyésztés által produkált lovak nagyságának, s
különben is az ily magaszágú lovak kitűnően
beváltak, a mint ezt a honvédségnek, a közös
hadseregnek kiválóbb lovanya mutatja. A másik
óhajtás a külföldiek bevásárlására vonatkozik.
Kéti a kormányt, hoáy diplomáciai úton járjon
közbe és ha valamelyik államnak szándéka van
nagyobb mennyiségű lovat vásárolni, erről ér-
tesítse az OMGE-t és ez uton a vidéki gazda-
sági egyesületeket, a melyek szívesen kezé-
ré jártnak a lovasárlóknak, ezzel kikérülhetők
lesznek a magyar gazdák hitelét károsító vissza-
élések, a milyenre a közelmúltban is példa volt.

— **Bizonyítványok bélyegmentessége a
hadseregellátásnál.** Azok a gazdák, a kik köz-
vetlenül vesznek részt a hadsereg részére tör-
zőnő terményszállításokban, kötelesek termelői

minőségüket hatósági bizonyítvánnyal igazolni.
A pénzügyminiszter a földművelésügyi minisz-
ter megkeresésére a minap kimondotta, hogy
ezek a bizonyítványok *bélyegmentesek.*

— **A cséplőgépek és a munkások.** Igy
gabonatarakítás idején a legnagyobb vigyázat
mellett is sok baleset, szerencsétlenség merül
fölsz a cséplőgépek körül. A legtöbb bajból még
nagyobb veszedelem támad, mert az első segély
megadására nem történnek kellő elővigyázati
intézkedések. A kormány az idén már másod-
ízben elrendelte, hogy a hatóságok a legszigor-
rubban gondoskodjanak róla, hogy minden csép-
lőgép mellett a munkaidő alatt legyenek a bal-
esetnél elsősegély adásához szükséges kötő és
gyógyszerek s csak olyan gépészt szabéd alkal-
mazni, aki az segély adására képes.

— **Értesítés.** A július-decemberi félév közeled-
tével értesítjük a *gazdatiszt urakat*, hogy részökre
»Ujság« című függetlenségi és 48-as (Kossuth-)
párti napilapunkat, *egy félévi díj beküldése esetén*
12 korona helyett 8 korona kedvezményes elő-
fizetési díjért küldjük meg. Az előfizetési díj-
akat postautalványon: »Ujság« kiadóhivatala
Kolozsvárt, Egyetem-utca 7. sz. c. alatt kér-
jük *legkésőbb július hó 5 ig* beküldeni. Tisztelettel:
»Ujság« szerk. és kiadóhivatala.

— Az »**Érdekes Könyvtár**« legújabb füzetének
tartalma a következő: *Bercsik Árpád:* A rabszolga
(Elbeszélés) *Verne Gyula:* Egy borzasztó óra (Elbe-
szélés.) *Gosdu Elek:* A veréb. (Elbeszélés.) *Erminio
Franchi:* A bányászfiu anyja. (Novella.) *Bárd Miklós:*
A vén kutya (Öltemény.) *Thury Zoltán:* A farkas
(Novella.) *Corday Nichel:* Még egy jó napot! (Humo-
reszk.) *Schubin Ossip:* A hegedüs. (Novella.) — Érde-
kes és gazdag ezenkívül az ismeretterjesztő apróság-
ok és az irodalom rovata is, úgyszintén az »Érde-
kes Könyvtár« specialitása, a rejtvénypályázati rovat
is, melynek minden egyes megfűjtője, kivétel nélkül,
könyvjutalmat nyer. Az »Érdekes Könyvtár« ez a
minden külföldi folyóiratnál becsesebb tartalmú, ma-
radandó értékű, könyvalakú folyóirat előfizetési ára
példátlannul olcsó, negyedévre egy korona, mely ösz-
szeg az »Érdekes Könyvtár« kiadóhivatalába, Buda-
pest, V., Kálmán-utca 2 szám alá küldendő. Mutat-
ványfizet kívánatra ingyen és bérmentve.

— **Pef (porcellán-email-festék) mosható porcellánszerű fal-
mázolat.** Tejgazdaságokban, sajt- és vajkészítő helyiségekben, folyó-
sókban, fürdőszobákban, kózetekben stb már régen súlyt fektetnek oly
falfeleletekre, a melyek egyszerű módon tisztántarthatók és ezáltal
por, piszok, penész, zsírfoltok eltávolítását tessik lehetővé. — Amint
szakkörök kivétel nélkül kedvező ítéletei igazolják, ezen követelmé-
nyeknek a Lutz-féle Pef (Porcellán-email-festék) felel meg legjobban,
mivel ezen festékekkel porcellánszerűen kemény, sima és tartós mázo-
latot nyerünk, a mely mindenkor a legsekélyebb káros befolyás nél-
kül vízzel megmosható. Egy ily Pef-mázolat a közönséges olajfestéket
úgy a könnyű tisztíthatóság, valamint tartósság és szép külső tekinté-
tében jóval fölülmúlja és sehol sem szabadna hiányoznia, a hol mosha-
tó felületeket nyerni óhajtanak. Azt hisszük, hogy t. olvasóink
érdekeit szolgáljuk, ha ezen Lutz Ede és Társa pozsonyi festékgyárosok
által előállított festékre különösen figyelmeztetjük. 1036. I.)

A Nagyszebeni Földhitelintézet törlesztéses jelzálogköcsönöket ad

2000 K.-tól kezdő összegekben,
mely köcsönök készpénzben fizettetnek ki és
4, 4½, 4¾ és 5% kamatláb és 3/4% kezelési
díj mellett a tőketörlesztéssel együtt félévi
részletekben visszafizetendők a következő fel-
tételék alatt még pedig minden 1000 K. tőke
után fizetendő: 1243

A.	1. 10 évi törlesztésre félévenként.	K. 65.04 f.
	2. 20 " " "	K. 41.75 f.
	3. 30 " " "	K. 34.79 f.
legkisebb köcsön 2000 korona, kivételesen 1000 ko- ronától fogva is.		
B.	1. 15 évi törlesztésre félévenként	K. 48.52 f.
	2. 25 " " "	K. 36.57 f.
	3. 35 " " "	K. 32.05 f.
legkisebb köcsön 5000 korona.		
C.	1. 30 évi törlesztésre félévenként	K. 32.92 f.
	2. 40½ évi " " "	K. 29.69 f.
	3. 60 évi " " "	K. 23.22 f.
legkisebb köcsön 10.000 korona.		
D.	1. 50 évi törlesztésre félévenként	K. 26.11 f.
	legkisebb köcsön 30.000 korona.	

Az ötven évi köcsönök, csak földbirtokokra
adatnak a többiek nagyobb vidéki városokban há-
zakra is megelőző helyszíni szemle után.

Köcsönfolyamodványok az alulírttozhoz be-
nyújthatók, ki minden bővebb felvilágosítást is kész-
séggel ad:

Erdélyi ordó-faanyag és bányáügynökség.
Gombos Benő Kolozsvár, malom-u. 16. sz.

NÉPBANK RESZVÉNYTÁRSASÁG KOLOZSVÁRTT
Deák Ferenc-utca (ezelőtt: Belközép-utca) 37. sz. alatt
(Korbuly-ház) olcsó jelzálog és váltóköcsönöket nyújt és
BETÉTRE 5 SZÁZÁLEK KAMATOT AD.

Az „ADRIAI” BIZTOSÍTÓ-TÁRSULAT

alapított 1838-ik évben.

Vagyonsbiztonsági tőkéje 116 millió korona.

A magyarországi igazgatóság intézője:

Br. PODMANICZKY FRIGYES.

E társulat, mely 65 éves fennállása óta
470 millió koronát fizetett ki károk fejében,
biztosít a legjutányosabb feltételek mellett;
tűz- és robbanási-, valamint jégokozta károk
ellen, továbbá az emberek életére, halál
és elérési, valamint kiházasítási esetekre.

Erdélyrészi vezérképviselőség
Kolozsvárt:

Szekula Akos
vezérfelügyelő. (1003.)

Magyar Jelzálog-Hitelbank
Képviselősege Kolozsvártt
(Jókai-utca 2. sz., gr. Rhédey-ház, I. em.)
Az intézet alaptőkéje 40 millió korona.

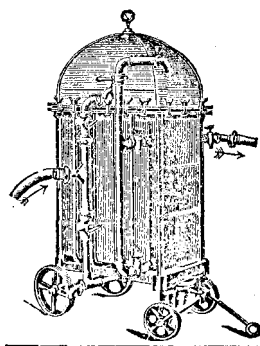
4%-os és 4½%-os

Záloglevélköcsönöket

nyújt és pedig 4%-os köcsönt földbirtokra: 50
évi törlesztéssel 495 százalékos,
nagyobb városokban fekvő házakra 42½ évi törleszté-
ssel 525 százalékos évi részletfizetés mellett és
magasabb leszámítolási árfolyam mellett 4½%-os
záloglevélköcsönöket földbirtokra 50 évi törleszté-
tással 535 százalékos és nagyobb városokban fekvő
házakra 42½ évi törlesztéssel 565%-os évi részlet-
fizetés mellett.

A jelzálog felajánlott erdélyrészi ingatlanok érté-
kére és a megszavazandó köcsön összegére nézve
az Erdélyi Gazdasági Egylet
bizalmi férfai adnak véleményt. (1001.)

A bank képviselőségénél kaphatók 4% és 4½%-os
záloglevelek, 3%-os és 4%-os nyeresémtörvények

Seitz-féle
asbesth-szűrő

mindenféle nagyságban

Seitz-féle
motor-szivattyuk,

Seitz-féle

kézi-szivattyu,

szállít próbára:

SEITZ THEO,

BÉCS I., Wollzeile 16.

plnczogazdasági gépgyára.

Telefon szám: 2797. 1281

Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELTE MELLETT:

Felölős szerkesztő és kiadó:

TOKAJI LÁSZLÓ.

Segédszerkesztő:

ÉBER ERNŐ.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA.

Kishirdetések felvételnek (minden héten csütörtök délig): a kiadóhivatalnál, Kolozsvárt, Petőfi-utca 7. sz., emelet.

Előre fizetendő

KIS HIRDETESEK.

Levélbeli tudakozódásokra felvilágosítást ad a kiadóhivatal, ha a szükséges válasz-levélbélyeg mellékelteik.

Ezen rovatban minden 20 cm, vagy ennél kisebb területű — 50 szóig terjedő — hirdetés egyszeri közlése 1 koronába kerül. Egész évi (52-szeri) közlés ára: 48 korona mely évnegyedenként, vagy havonként is fizethető. A hirdetés legkönnyebben megrendelhető utalványlapon, melyre a szöveg is felírható. A jelzett mennyiségben felül minden szó 4 fillér, vagy minden cm. 5 fillér. Tudakozódásoknál csak a kishirdetések számára kell hivatkozni. Támpéldány csak egy küldetik.

Különfélék.

Kiadó birtok

vasuti állomás mentén, kisebb városban kényelmes uri lakkal, szép diszkert és nagy veteményes és gyümölcsösökkel, gazdasági épületekkel, ló és 25 marhára istálló, valamint 100 hold körül első minőségű rét és szántó föld, közvetlen az udvar mellett. Az egész igen alkalmas tejjgazdaság folytatására Cim a kiadó hivatalban. 1347

CIMBALOM

részletre is olcsón kapható.

Melyről nagy képes árjegyzéket bérmentve küld

Varga Pál

cimbalomgyártó, Makó, saját házából.

Cimbalmozni a leg-rább megtanulható az öntanulási, saját kiadásomban megjelent, cimbalomiskolából, melynek ára 4 kor. helyben, utánvéttel 70 fillérrel több. A megrendelő saját keze írása szükséges. VARGA PÁL cimbalomgyártó. 1182

Cséplőkészletek.

8 HP államvasúti, ...
6 HP államvasúti, ...
4 HP Hoffher és ...
Schranz-félék gyári-
lag javítva, jótállással és részletfizetésre azonnal szállít . . . . .
Horvát és Herczeg, Budapest, Lehel-u. 8.

Rozsdairtó

(Antirrost) legtartósabb és a rozsdaképződést tökéletesen meggátoló fekete festék vasneműek stb. részére.

Tüzpáncél

(Flammentod) tűz és minden időjárás ellen védő festék, legökéletesebb óvszer faalkatré. szek gyuladása és rothadása ellen 1343. II.

Ajánljuk továbbá

amerikai hengerolaj és szilárd gépszir-különlegességeinket, utóbbit Tovote- és Stauffer-szelencékhez

KIND és HERGLOTZ

vegyészeti gyár fiókja

Budapest, V., Visegrádi-utca 4. szám.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10. II. em.

Alakult 1900.

Biztosítéki alap:

Alapítványok:	Korm. hozzáj. elemi ágazatban	400.000.— K
	Alapítók	1.270.000.— "
	élet	200.000.— "
Tartalékok		255.200.02 "
		Összesen: 2.125.200.03 K.
1901. évi fölösleg		90.349.— K.
1902. " "		59.732.36 "
1903. " "		109.331.73 "

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módozatok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből úgy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványon és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál.

1013

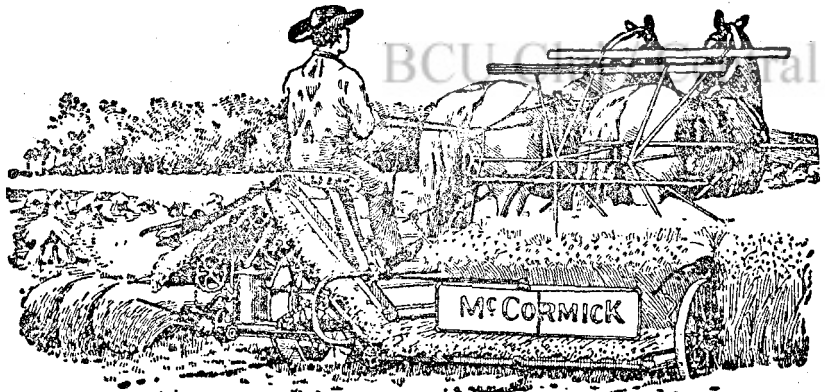
az igazgatóság

Mc. Cormick Harvesting Machine Company

(Chicago-i aratógépgyár.)

KNECHT J. E., igazgató.

BUDAPEST, V., Váci-út 30

Gyártmányok: Kévekötegép, „DAISY“ marokrakó aratógép, fűkaszalógép, szénagyűjtő gereblye és „MANILA“ kévekötef-nal gyártmányai. Évi gyártmány 362.000 gép. Katalógusok ingyen és bérmentve.

Vezérképviselő: HIRSCHFELD KÁROLY Kolozsvárt. 1097

Óriási megtakarítás!

78%-kal olcsóbb mint a manillazsineg,
85%-kal olcsóbb, mint a zsupszalmakötél és
97%-kal olcsóbb, mint a gabonaszalmakötél, mit prospectusomban számításokkal bizonyítok.

Mintákkal és prospectussal készséggel szolgálók.

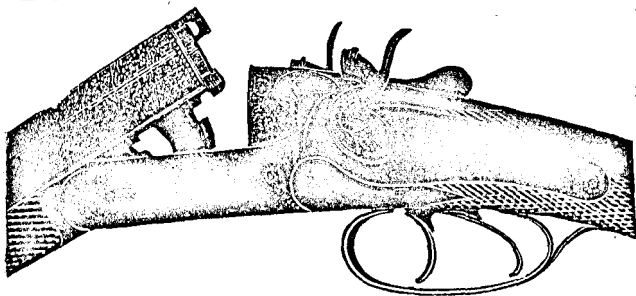
Árak 1000 darabonként koronában.

	Ab Palánka	
	□ fás-kával	○ fás-kával
1 szám 130 cm. hosszú	14.—	15.—
*1 " 140 " "	13.—	14.—
*1A " 150 " "	12.50	13.50
2 " 140 " "	11.—	12.—
*2 " 130 " "	10.—	11.—
*2 " 110 " "	9.—	10.—
3 " 120 " "	8.—	9.—
3A " 110 " "	7.—	8.—

A * jelöltek csak megrendelésre készülnek.

A kévekötelek közül egy-egy 5 kilós próbacsomagot is küldök.

Az 1 és 2. számú kévekötelek mindennemű gabona bekötésére valók. Kukoricaszár bekötéséhez a 2. számú 110 cm. hosszút ajánlom. Repcze, maghere, maglen, magrépa és effélék bekötéséhez pedig a 3. és 4-A számú kötékek is teljesen megfelelők. 1346.

Egyedüli FERLACHI gyártmány,

mely a bel- és külföldi gyártmányok közti versenyen a legelső díjat nyerte el.

Aranyérem Páris 1900. — 46 remekelés.

Ogris Márcus

1323 fegyvergyár és (prácios) puskaműves

FERLACH (KARINTHIA) szállít elsőrangú bármily rendszerű vadász- és czéllövő-fegyvereket legjobb és legpontosabb kivitelben Különlegesség nagyon könnyű DRILLING-fegyverekben. Súlyuk 2-8— kilogramm.

Ujdonság: Browning-féle automatikus serét ismétlő fegyver 225 korona gyári árban.

Magyar árjegyzék kívánatra bérmentve.

Levelezés magyar!

Levelezés magyar

Minden gazdaságban nélkülözhetetlen eszközök

az országszerte elsőhelyen elismert kiténő szerkezetű és legolcsóbb

„Eredeti Kalmár-rosták“ és terménytisztító gépek. Elsőrendű hazai anyagból gyártunk ez időszerint 15-féle különböző szerkezetben a gazda minden követelményének legjobban megfelelő általános terménytisztításához berendezett különleges gépeket, szelelő és magválasztó rostákat, kézi vagy hajtó erőre alkalmazva. — Ez évi ujdonságainkról sziveskedjék ingyen árjegyzéket kérni. — Minden esetleges kérdésekre azonnal és díjtalanul válaszolunk.

Kalmár Zs. és Társa különleges terménytisztító gépgyára

Telefon 69 szám. — Sürgőnyezim: Kalmár-rostagyár.

Hódmező-Vásárhelyen.

1274

AZ
ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET
VÉDNÖKSÉGE ALATT ÁLLÓ
ERDÉLYI KERESKEDELMI TÁRSASÁG

KOLOZSVÁR, Szentegyház-utca 2.

Sürgönczim: Kereskedelmi Társaság. — Telefonszám 311.

Legolcsóbb és legmegbízhatóbb beszerzési forrás mindennemű mezőgazdasági-gépek, talajművelő eszközök és szükségleti cikkekre, u. m. műtrágya, vetőmagvak, gépolaj s zsiradékok, kocsikenőcs, hajtószijjak, juta és lenzsákok, vízmentes ponyvák, stb. Ajánlunk t. ez. gazdaközönségünknek az Erdélyi Gazdasági Egylet felügyelete alatt arankamentesített és a Kolozsvári M. K. Állami Vetőmagvizsgáló Állomás által olomzárolt legjobb

Háromszéki lóhere- és magyar luczerna magvakát,

valamint mindennemű fűmagvakat és eredeti oberndorfi répamagvakat, továbbá Erdélyben eredeti rigai mag után először termelt kitűnő lenmagot, bal-tacint, székely tengerit, hanna árpát, duppai zabot és egy nagyon bőven termő svéd zab-különlegességet a legjutányosabb árak mellett. — Felkérjük az erdélyrészi állattenyésztő birtokos gazdákat, hogy eladó haszonállataik (igás ökör, tinó, borju, sertés, stb.) minőségét és mennyiségét hozzánk sürgősen bejelenteni sziveskedjenek, mivel a Királyhágón tuli uradalmak részéről a vételre rendkívül sok megbi-zás érkezett.

Kívánatra minták s árjegyzékek ingyen s bérmentve!

1010

GRAEPEL HUGÓ-féle szabadalmazott törekrosta.

GRAEPEL HUGÓ-féle szab. gabona és lóhere cséplőgépek 2 dobbal. Malomberendezések, Olajmalmok, Konkolyvá-lasztógépek és rostalemezek kaphatók: 1066

Graepel Hugó gép- és rostalemezgyár,
malomépitészet BUDAPEST, V., Váci-út 40—46.

„PEF“ (Porcellán-Email-Festék)

falakon és fán porcellánszerű mosható mázolatot ad.

Legnagyobb tisztaság. Sok évi tartósság.

Nincs por, piszok, penész a vele mázolt falakon.

Gazdasági üzemek, mint tej-, vajkezelési és sajt készítő helyiségek, istállók, gépházak, élesztőkamrák, konyhák, — fürdőszobák, klosettek stb. részére felette célszerű. —

Kimerítő ajánlattal és prospektussal szívesen szolgálnak az egyedüli gyárosok.

Festékgyárak:

Lutz Ede és Társa, Pozsony.

1036. I.

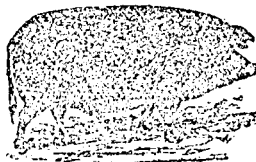
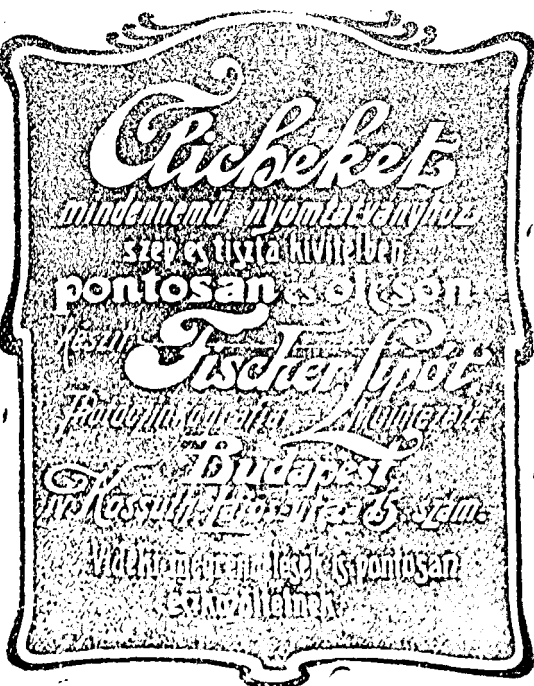
Thomassalak

a legjobb és legolcsóbb foszforsavas műtrágya az összes kalászosok és kapások alá, valamint a rétekre. Hatása épen oly gyors, de tartósabb, mint a szuperfoszfáté. Ezen kitűnő műtrágyát úgy a foszforsav, mint a citromsavban oldhatóság és porfinomság szavatolása mellett pontosan és lelkiismeretesen szállítja

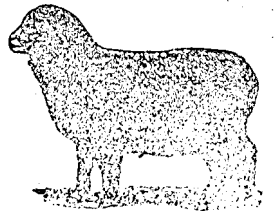
KALMÁR VILMOS Budapest, VI., Teréz-körút 3.

a Thomassalak-gyárak, Berlin magyarországi vezérképviselője a magyar korona országainak területén Óvakodjunk a hamisításoktól és csakis Csillag védjeggyel ellátott zsákokat vegyünk át Minden zsák olomzárral és tartalomjelzéssel van ellátva!

Hirdetmény.

Eladó Gróf Bánffy György úr ő exellentiaja zentelki gazdaságában 200 darab tenyészképes havasi raczkafaj fehér (többnyire suták) 1 és fél, 2 és fél, 3 és fél éves prima kos. — Eladó továbbá ő exellentiaja bonczhidai gazdaságában 12 darab 1 és fél éves és 6 darab 2—3 éves tiszta mangalicza faj tenyészképes kan-sertés.

Érdeklődőket kérjük, hogy szó- vagy levélbeli megkereséseiket folyó évi július hó 15-éig, a kosokra nézve Hegyely Endre tisztartóhoz Zentelkére (u. p. és vasut Bánffy-Hunyad), a kanokra nézve Vajna István tisztartóhoz Bonczhidára (posta és vasuti állomás ugyanott) küldjék.

1315